

Ára: 800,— Ft

TARTALOM

TANULMÁNYOK

Halász László: Jól olvasta-e Freud
Szophoklészt?..... 3

Kőváry Zoltán: A vágy talánya.
Salvador Dalí és az irracionális
meghódítása..... 23

Havasréti József: Vitustánc. A
„társadalmi fiziognómia” és a
szexualitás megítélésének kérdései
Szilágyi Géza írásaiban 43

Erdélyi Ildikó: Tudomány és
művészet kölcsönhatása a francia
pszichoanalízisben. Metaforikus
elméletek 63

MŰHELY

*Eszenyi Miklós – Zahuczky
László:* Ferenczi és kortársai a
homoszexualitásról 87

SUMMARIES 101
CONTENTS 104

E számunk megjelenését anyagi
támogatásukkal segítették:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Anoním támogatóink jövedelemadójuk
1%-ával

THALASSA

PSZICHOANALÍZIS–TÁRSADALOM–KULTÚRA

2008/4

A VÁGY TALÁNYA

HALÁSZ LÁSZLÓ:
**Freud
és Szophoklész**

KŐVÁRY ZOLTÁN:
Salvador Dalíról

HAVASRÉTI JÓZSEF:
Szilágyi Gézáról

ERDÉLYI ILDIKÓ:
**A francia
pszichoanalízis**

**ESZENYI MIKLÓS –
ZAHUCZKY LÁSZLÓ:**
**Ferenczi
és a homoszexualitás**

Thalassa 2008/4

A címlap Salvador Dalí (1934) *Meditation on the Harp* című festményének felhasználásával készült.

A kép, amely a szülőpárral ábrázolja Ödipuszt (lásd a sötét alak bal lábát, amely az Ödipusz név etimológiájára utal: „dagadt lábú”), az ún. Angelus-ciklus egyik darabja.

Dalíra egy álma nyomán nagy hatást gyakorolt Jean-François Millet realista festménye, az *Angelus* (1859), amelynek kompozícióját több festményében is felhasználta. A benyomást, amittől sokáig nem tudott szabadulni, egy rövid könyvben (*Millet Angelusának tragikus mítosza*, magyarul 1986, Corvina, Budapest) részletesen elemezte, és kapcsolatba hozta az imádkozó sáska szimbolikájával. Dalí röntgennel átvilágította Millet festményét, és nyomára lelt annak a francia festő által később eltüntetett gyermek-koporsónak, amely fölött a szülőpár – Dalí értelmezése szerint – eredetileg imádkozott.

THALASSA görögül tengert jelent. Más nyelveken ez a címe Ferenczi Sándor egyik nevezetes írásának, a **Katasztrófák a nemi működésőfejlődésében** című könyvének. Folyóiratunk címével Ferenczi klasszikus művére, egyben az őstenger, a forrás, az anyaméh, a kezdet szimbolikájára kívánunk utalni.

Az 1989-ben alapított és 1990 óta megjelenő **Thalassa** a huszadik század elejének ahhoz a hagyományához nyúl vissza, amelyben a pszichoanalízis a korabeli kultúrával, irodalommal, társadalomtudománnyal szoros összhangban hatott és fejlődött. A **Thalassa** ezt a hagyományt igyekszik feleleveníteni, ugyanakkor arra törekszik, hogy lépést tartson a modern társadalomtudományok és a pszichoanalízis legújabb fejleményeivel is. A **Thalassa** nem pszichoanalitikus szakfolyóirat. „Műhely” rovatunkban azonban szívesen közlünk klinikai-terápiai vagy technikai-módszertani cikkeket, esetismertetések is, különösképpen olyanokat, amelyek általánosabb, történeti vagy elméleti szempontból is figyelemreméltóak. A **Thalassa** független folyóirat, nem kötelezi el magát egyetlen lélekelemzési irányzat mellett sem, de hangsúlyozott figyelemben kívánja részesíteni a pszichoanalízis filozófiai és társadalomtudományi alapjait és alkalmazási lehetőségeit bemutató és elemző írásokat. Feladatának tekinti, hogy hírt adjon az ilyen irányú hazai és külföldi törekvésekről. Mint interdiszciplináris folyóirat, hasábjai nyitva állnak a humán tudományok minden olyan művelője számára, akinek kérdései a pszichoanalízissel érintkeznek, és ezzel kapcsolatban érdemi mondanivalója van.

2008/1. számunkat George Devereux emlékezetének szenteltük. Benjamin Kilborne és Michael Ghil írásai Devereux életművét elemzik. Ugyanebben a számban jelent meg Anna Gibbs és Shé Hawke Ferenczi *Thalassá-járól* szóló írása, valamint Horváth Petra Brachfeld F. Olivérrel szóló tanulmánya. 2008/2. számunkban Ferenczi Sándor és Ernest Jones eddig kiadatlan levelei jelentek meg eredeti nyelven és magyar fordításban. 2008/3-as számunk „Destrukció és keletkezés” címmel Sabina Spielrein 1911-es tanulmányát és Molnár Emese róla szóló írását adtuk közre. 2009-es számainkban többek között Ferenczi egyetemi tanári kinevezésének 90. évfordulója alkalmából közlünk cikkeket, terveink között szerepel egy Wilhelm Stekel írásaiból készülő válogatás, valamint a *Nyugat* pszichoanalitikus kapcsolatainak további feltárása.

A Thalassa Alapítvány ezúton is tisztelettel mond köszönetet mindazoknak, akik az elmúlt időszakban közvetlen adományaikkal, valamint személyi jövedelemadójuk 1%-ával támogatták az alapítvány kiadói tevékenységét. Kérjük, hogy amennyiben módja és lehetősége van rá, a jövőben is támogassa kiadványaink megjelenését, amelyet előre is köszönünk. **A Thalassa Alapítvány bankszámlaszáma: 10200902–32711015, adószáma: 18013784–1–41.**